



ההסתדרות
הרפואית בישראל
Israeli Medical
Association



הפורום הישראלי
לתזונה בת-קיימא



י' בכסלו תשפ"ב

14 בנובמבר 2021

לכבוד

ח"כ אלכס קושניר

יו"ר ועדת הכספים

שלום רב,

הנדון: מיסוי משקאות ממותקים בסוכר או תחליפים – צו השעה

ברצוננו להביא בפני ועדת הכספים של הכנסת את תמצית עמדת הפורום הישראלי לתזונה בת קיימא ואיגוד רופאי בריאות הציבור של ההסתדרות הרפואית בישראל, התומכת בצו העוסק במיסוי משקאות מתוקים.

אנו בעיצומן של סינדרמיה (שילוב בין מגפות) של מגפות השמנה וסוכרת, בד בבד עם אי בטחון תזונתי הולך וגדל הפוגע בשכבות החלשות, וכל זאת תוך הבנה של גודל המשבר הסביבתי עקב שינויי האקלים, שגם תורם להתפשטות מחלות מידבקות וכוניות. משקאות ממותקים מהווים את אחד המנועים המשמעותיים התורמים לשלוש התופעות הללו. חובה עלינו לעצור את הנזק, שכבר כיום מחירו עצום. אם לא נפעל במהירות, הנזק האמור אף יגדל בעתיד. עלינו לוודא כי המחיר של המשקאות הממותקים יהיה הולם ויגלם כבר היום את העלויות הבריאותיות, הכלכליות והסביבתיות שבגינם, ויסייע בבלימת עלויות אלו. המיסים המוצעים נתמכים על ידי מידע מבוסס מחקר משמעותי, המלצות ארגוני בריאות מובילים בעולם וכמובן על ידי העמדה המקצועית של משרד הבריאות.

אנו, העוסקים בבריאות הציבור, כלכלת בריאות, תזונה ורפואה, תומכים בהצעה למסות משקאות מתוקים הממותקים בסוכר או בתחליפי סוכר. אפשר לכוון את המשקאות המתוקים והממותקים כ"משקאות קשים" לנוכח הקושי והנזק שהם מעמיסים על בריאות הפרט, ועל מערכת הבריאות והחברה כולה. מחקרים רבים מצביעים על קשר בין ממתקים מלאכותיים ופגיעה בבריאות. קיימת עדות מדעית חזקה לגבי הקשר בין צריכת סוכר ותחליפיו לעלייה במשקל הגוף, לשכיחות גבוהה יותר של השמנת יתר, תסמונת מטבולית, סוכרת ומחלות לב וכלי דם. מחקרים מדגימים את ההשפעה השלילית של המשקאות הללו על חיידי המעיים, שלהם חשיבות רבה בחילוף החומרים התקין וביכולת הגוף ליצר את מקורות האנרגיה הנחוצים לקיום במצב של בריאות בת קיימא. זאת ועוד, חשיפה של אימהות לממתקים בזמן ההיריון קשורה להשמנה של ילדיהן גם בבגרותם. יש להדגיש כי גם שתיית מיצים טבעיים נמצאה כמעלה את רמות הסוכר בדם ומגבירה את הסיכון לתחלואה, וקשורה באופן חיובי להיארעות של סוכרת של מבוגרים, מחלה שכיום כבר פוגעת בילדים בשל מגפת ההשמנה. חשוב להבין כי בעוד שצריכת פירות וירקות באופן מוצק ולא כמיצים, קשורה בירידה בסיכון לתחלואה, מחקרים הדגימו כי קיימים הבדלים משמעותיים בתגובת הגוף בין צריכת פירות וירקות כמזונות לבין צריכת מיצים כמשקאות.

מיסוי משקאות ממותקים הוא צעד נכון מקצועי, בריאותי, סביבתי וכלכלי. צעד זה, המבוסס על הניסיון החיובי בעולם, צפוי לסייע בהצלת חיים, למנוע תחלואה, לצמצם פערי בריאות ולהגן במיוחד על האוכלוסיות העניות והמוחלשות. כמפורט



ההסתדרות
הרפואית בישראל
Israeli Medical
Association



בחוות דעת מקצועיות ומכתבים קודמים שהעברנו לוועדה, משקאות קשים/מזיקים גורמים לא רק למוות מוקדם ולתחלואה גבוהה אלא גם לעלות כלכלית וסביבתית אדירה. מחקרים בעולם הוכיחו כי רוב הציבור תומך במיסוי משקאות מזיקים, בפרט כאשר ההכנסות שמתקבלות ממיסוי זה משמשות לקידום הבריאות ולתזונה בריאה ונגישה. אנו קוראים לוועדת הכספים להבטיח הקצאת מימון הולם להנגשת מי-שתייה במרחב הציבורי ולקידום תזונה בריאה וברת קיימא – השקעה שתחזיר עצמה עשרות מונים.

חשוב לציין את ההשלכות מרחיקות הלכת של ההשמנה, גם בהקשר של מגפת הקורונה, אשר עדיין כאן, על העומס האשפוזי בכלל, ובמחלקות טיפול נמרץ בפרט ועל התמותה. מהר מאוד עם פרוץ המגפה הסתבר כי מחלת הקורונה קשה במיוחד בקרב אנשים בעלי עודף משקל והשמנה וכי ילדים ובוגרים הסובלים מהשמנה נמצאים בסיכון מוגבר להדבק במחלה. המשך העלייה בשיעורי ההשמנה בתקופת המגיפה, למרות היותה גורם סיכון לתחלואה קשה ותמותה, מחייבות קבלת החלטות משנות מציאות, להבטחת חוסנה של החברה בישראל. מיסוי המשקאות הממותקים בסוכר ובמתקים הוא מהלך חיוני הדרוש מיידית.

הוכח כי משקאות מזיקים תורמים משמעותית להגדלת פערים בריאותיים וחברתיים, וכי מיסוי משקאות מזיקים עוזר לצמצמם. על פי נתוני משרד הבריאות, משפחות חרדיות מוציאות בחודש ממוצע 90 ₪ על משקאות ממותקים (כ-21 ליטר) ומשפחות ערביות מוציאות בממוצע 141 ₪ על משקאות ממותקים (כ-31.5 ליטר), לעומת 70 ₪ (16.5 ליטר) בלבד באוכלוסייה הכללית. צריכה עודפת של קלוריות ריקות וזולות ממשקאות ממותקים מגבירות תחלואה, גורמות סבל רב, ומשיתות הוצאות גבוהות על שירותי הבריאות, דווקא באוכלוסיות מוחלשות. סקר ביטחון תזונתי מראה כי הסיכוי להימצא באי ביטחון תזונתי ביחס לאוכלוסייה הכללית גבוה פי 1.6 עבור חרדים ופי 4.75 עבור ערבים. תופעה דומה מוכרת בעולם, שם המיסוי על משקאות ממותקים הוביל להפחתת הצריכה באוכלוסיות במצב חברתי-כלכלי נמוך, ולהטבה ברווחה הבריאותית והכלכלית.

חשוב שמיסוי המשקאות הממותקים בסוכר ובתחליפי סוכר יתבצע בזמנית כדי להצליח ולהפחית את מגפות ההשמנה, הסוכרת ומחלות אחרות הפוגעות בבריאות הציבור, ובפרט בילדים ובשבבות במצב סוציו-אקונומי נמוך.

אנו קוראים לבניית אסטרטגיה רחבה וארוכת טווח לקידום תזונה בריאה וברת קיימא בישראל, המשלבת צעדים משלימים. אנו מודעים לכך שבחודשים האחרונים מתקיים מאחורי ולפני הקלעים קמפיין אדיר ממדים של שתדלנים מטעם יצרניות המשקאות המזיקים, תוך הפצת שקרים וסילופים, בטקטיקות פסולות, כפי שקורה במדינות רבות בעולם כאשר מנסים לקדם רגולציה לטובת בריאות הציבור. הניסיון בעולם מלמד שהתעשייה לא נפגעת מהצעדים לקידום הבריאות. אסטרטגיות דומות לאלו שהפעילה תעשיית הטבק מופעלות כעת כדי לשבש את מהלך המיסוי, כולל הפעלת "מדענים מטעם" וערעור העובדות המדעיות. אסור להיכנע ללחץ המופעל על ידי חברות המשקאות המזיקים והמיותרים הללו. חבל מאוד שהמס המתוכנן על משקאות מומתקים בסוכר ועל אבקות להכנת משקה מתוק עם סוכר הופחת בכ-30% (!) ברגע האחרון (1.3 ₪ לליטר לעומת 1 ₪ לליטר, ו-7.8 ₪ לקילוגרם לעומת 6 ₪ לקילוגרם, בהתאמה). זה המקום לציין כי שינוי כלשהו בצו, למשל החרגות בלחץ התעשייה, מחייב דיון גם באפשרות להחזיר את המס לרמתו המתוכננת שהומלצה על ידי הדרגים המקצועיים במשרדי האוצר והבריאות.



ההסתדרות
הרפואית בישראל
Israeli Medical
Association



אנו מחזקים את ידי חברי ועדת הכספים ומעודדים אתכם לעמוד איתן לטובת האינטרס הציבורי ולמען בריאות אוכלוסיית ישראל וחוסנה כיום ובדורות הבאים. כל התקפלות וכניעה לאינטרסים קצרי הטווח של חברות המשקאות המזיקים בניגוד לעמדה המקצועית והמדעית והאינטרס הציבורי, תהיה בכיה לדורות.

נבקש שעמדתנו תישלח לכל חברי ועדת הכספים ונבקש להציגה בדיון.

בברכת בריאות,

ד"ר דורית אדלר, נשיאת הפורום הישראלי לתזונה בת-קיימא

פרופ' נדב דוידוביץ', יו"ר פורום בריאות הציבור, ההסתדרות הרפואית בישראל

פרופ' רחלי דנקנר, מכון גרטנר ואיגוד רופאי בריאות הציבור, ההסתדרות הרפואית בישראל

פרופ' אהרון טרואן, הפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' חגי ליון, יו"ר איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל, ההסתדרות הרפואית בישראל

העתק:

חברי ועדת הכספים

מר אביגדור ליברמן, שר האוצר

מר ניצן הורוביץ, שר הבריאות